

I. GIMNAZIJA
V CELJU

Za brihtnejše glave

Za brihtnejše glave

KAZALO

DOBRO JE VEDETI	4
VIDNI TIP	4
SLUŠNI TIP	4
ZAZNAVNO-GIBALNI TIP	4
USPEŠNEJŠI PRI UČENJU	5
Kaj pomaga pri doseganju uspešnosti?	5
Redno obiskovanje pouka	5
Sodelovanje pri pouku	5
Urejeni zapiski	5
Šolske potrebščine	5
Spanje	5
KAKO SE LOTIŠ UČENJA?	6
KAKO SI NAUČENO NAJBOLJ ZAPOMNIŠ?	6
Kaj pa, če se ti zdi snov nezanimiva?	7
Se lahko sam oceniš?	7
SLOVENŠČINA	8
TUJI JEZIKI	8
MATEMATIKA	9
GEOGRAFIJA IN ZGODOVINA	10
KEMIJA	10
BIOLOGIJA	11
ŠPORTNA VZGOJA	11
Oglejmo si še dva primera, kako se spoprijeti z določeno snovjo.	14
FRANCOŠČINA	14
PSIHOLOGIJA	16
Kakšno je tvoje znanje in kakšna bo ocena?	17
Kaj moraš znati za oceno 2 ali 3?	17
Kaj moram znati za oceno 3 ali 4?	17
Kaj moram znati za oceno 5?	18

DOBRO JE VEDETI

Učenje je lahko zabavno. Kdo si ne želi spoznati česa novega, se nečesa naučiti? Vsak od nas je edinstven in obstaja več načinov, kako se učiti. Pomembno je, da najdemo način, ki ustreza nam.

V grobem obstajajo trije tipi ljudi. Nekateri si najlažje zapomnijo tisto, kar vidijo. Drugi si lažje zapomnijo tisto, kar slišijo. Tretji si najlažje zapomnijo, kar preizkusijo. Za uspešno učenje je dobro, da način učenja prilagodiš sebi.

Da bo vse zapisano lažje in razumljivejše, ugotovi, v katero skupino spadaš.

VIDNI TIP

- Si urejen in dobro načrtuješ ter organiziraš daleč vnaprej.
- Hitro govoriš.
- V okolju opažaš podrobnosti.
- Bolj si zapomniš, kar vidiš, kot tisto, kar slišiš.
- Navadno te hrup ne moti.
- Raje bereš sam, kot da ti bere nekdo drug.
- Potrebuješ celovit pregled snovi.

SLUŠNI TIP

- Ko delaš, se pogovarjaš sam s seboj.
- Hrup te hitro zmoti.
- Raje bereš na glas kot potih.
- Če bereš potih, premikaš ustnice.
- Bolje pripoveduješ kot pišeš.
- Bolj ti ugaja glasba kot kakšna druga umetnost.
- Učiš se s poslušanjem, bolj si zapomniš, kar slišiš, kot to, kar vidiš.
- Si zgovoren, rad se pogovarjaš in obširno opisuješ.
- Težave imaš z nalogami, ki zahtevajo vidno predstavljanje.

ZAZNAVNO-GIBALNI TIP

- Govoriš počasi.
- Dotakneš se ljudi, da vzbudiš njihovo pozornost.
- Ko se pogovarjaš, si blizu sogovornika.
- Veliko se giblješ.
- Učiš se z delom oziroma dejavnostjo.
- Učiš se med sprehajanjem in z opazovanjem.
- Tvoje govorjenje spremljajo gibi rok.

USPEŠNEJŠI PRI UČENJU

V šoli boš uspešnejši, če si boš na začetku leta zastavil cilje in se boš za uresničitev teh ciljev pripravljen potruditi.

Kaj pomaga pri doseganju uspešnosti?

Redno obiskovanje pouka

Pri pouku slišiš razlago in če slišiš razlago, si snov lažje zapomniš.

Sodelovanje pri pouku

- V odmoru pred šolsko uro še enkrat preleti snov prejšnje ure, da veš, o čem teče beseda.
- Ob razlagi snovi ne razmišljaj o tem, kako lepo bi bilo na primer sedeti na toplem soncu. Razlaga ti pomaga, da snov bolje razumeš. Če poslušaš in si v šoli pozoren, imaš manj dela doma, tako boš prihranil popoldanski čas, prihranjeni čas boš lahko izkoristil za prijetnejša opravila.
- Že ob razlagi si poskušaj zapomniti ključne besede in pojme.
- Išči smisel v povedanem in poskusi povezati novo snov s tem, kar že znaš.
- Če boš snov samo slišal, bo premalo, da bi si tudi vse zapomnil, zato delaj zapiske. Urejeni zapiski ti bodo v veliko pomoč.

Urejeni zapiski

Pri uri vedno zapiši:

- datum in naslov obravnavane snovi;
- vse, kar je bilo napisano na tabli;
- kar profesor pomembnega razloži;
- skice poskusov in razlago;
- vprašanja, ki jih profesor postavlja med ponavljanjem in spraševanjem;
- rešene naloge pri pouku.

Zapiske doma dopolni s pomočjo učbenika, knjig ali drugega zanesljivega vira. Vedno preveri zanesljivost podatkov, ki si jih pridobil na spletu.

Šolske potrebščine

Ali bi šel kolesarit brez kolesa? Verjetno težko. Podobno je pri pouku. Če nimaš potrebščin, kot so geotrikotniki, delovni zvezki, berila in podobno, boš težko sledil. Če ne spremljaš pouka, veš, kakšno znanje in posledično ocene...

Spanje

Spat lahko greš pozno, lahko »visiš« na internetu in zjutraj komaj vstaneš. Ure bežijo mimo tebe in zjutraj, kljub temu da vstaneš, še ne bediš. V takem stanju ne moreš biti učinkovit pri pouku, saj pouk ni zgolj profesorjevo predavanje, ampak zahteva tudi tvoje razmišljanje, zapisovanje in sklepanje. Smiselno zate je, da greš spat ob primerni uri, da boš naslednji dan spočit in pripravljen za delo in ne le za sedenje.

KAKO SE LOTIŠ UČENJA?

- Preden začneš z učenjem, je smiselno, da si pripraviš prostor za učenje. Ta naj bo dovolj svetel in ravno prav topel. Postelja ni najprimernejši prostor za učenje, saj se zgodi, da nepričakovano zaspiš.
- Mobitel utišaj, izklopi televizijo, radio, Skype, MSN, Facebook, MySpace, druga podobna omrežja in klepetalnice.
- Pripravi vse, kar potrebuješ za učenje, drugo pa pospravi, da te ne bo motilo.
- Poskusi se učiti vedno v istem prostoru in ob istem času.
- Ko zaključiš z učenjem snovi, ki si jo nameraval usvojiti, na kratko obnovi snov, nato pa si privošči krajši odmor, dolg približno 10 minut.
- Pred učenjem nove snovi ponovi staro in najdi povezavo med njima.
- Obstajajo različni načini učenja, predlagamo ti enega od njih:
 - o najprej preglej vsebino in jo razdeli na manjše smiselne dele;
 - o preberi zapiske in besedilo v učbeniku;
 - o podčrtaj glavne misli;
 - o izpiši ključne besede;
 - o obnovi, kar si prebral;
 - o ponavljaj tako, da s svojo razlago naučiš nekoga, ki o tem ne ve nič.

Pa še en nasvet: Strokovnjaki pravijo, da največ pozabimo takoj po učenju, zato snov ponovi še enkrat pred spanjem in naslednji dan.

KAKO SI NAUČENO NAJBOLJ ZAPOMNIŠ?

- Naredi **kratke povzetke ali miselne vzorce z bistveno vsebino**. Ko ponavljaš, se pokusi sam spomniti podrobnosti ob bistvenih pojmi, ki si jih izpisal.
- Razjasni težke oziroma neznane besede (vprašaj profesorja, sošolce, starše, uporabi slovar, leksikon ...).
- Pri učenju tujk si pomagaj z asociacijami in s pomenom besed. Med različnimi besedami, ki se jih moraš naučiti, poskušaj ustvariti povezavo. Če med besedami ni očitne povezave, jo ustvari umetno, tako da pustiš domišljiji prosto pot. Z besedami, ki se jih moraš naučiti, lahko sestaviš nenavadno zgodbo.
- Čim več si poskušaj predstavljati in za naučeno snov najdi primer v vsakdanjem življenju.
- O snovi se pogovarjaj s sošolci.
- Vsak dan načrtuj učenje za naslednji dan.
- Drži se načrta.

Kaj pa, če se ti zdi snov nezanimiva?

Za uspešno učenje potrebuješ zbranost. Zbran si, če te snov zanima. Če zanimanja ni, si ga poskušaj ustvariti.

- Iz nezanimive snovi si lahko v mislih ustvariš film v obliki smešnice ali risanke.
- Snov lahko narediš bolj zanimivo, če jo polepšaš s pomočjo barv, s slikami ali skicami.
- Poskušaj najti področje, kjer boš znanje te snovi lahko uporabil. Mogoče lahko to znanje uporabiš pri svojem hobiju, sporazumevanju, na potovanjih ...
- Obljubi si nagrado za uspešno opravljeno kontrolno nalogo, izpraševanje. Lahko si obljubiš posebno nagrado za odličen uspeh ob končanem letniku. Nagrada naj bo takšna, da jo lahko uresničiš in jo seveda tudi moraš uresničiti!

Se lahko sam oceniš?

Ob učenju je pomembno, da razvijaš samokritičnost in sposobnost samoocenjevanja. Bodi pozoren na svoj osebni napredek. Doma si sestavi test s pomočjo vprašanj, ki jih zastaviš sam, ali vprašanj, ki jih je profesor postavljal pri utrjevanju in izpraševanju in ta test oceni. Pri učenju tujih jezikov ocenjuj svoj napredek s pomočjo vprašalnikov, ki jih ponavadi najdeš ob koncu obravnavane lekcije.

Sedaj pa si poglej konkretne primere in nasvete za učenje posameznih predmetov. Ob tem pa seveda upoštevaj prej zapisane smernice za sodelovanje pri pouku in učenje.

SLOVENŠČINA

Da bo mati Slovenščina vesela in oče Jezik besedam lepše dvoril, dosežeš tako, da:

- poznaš časovni trak jezika in književnosti in ju spremljaš v sodobnem toku;
- uriš besedni zaklad z branjem leposlovnih knjig in obiskovanjem gledališča;
- vadiš pisanje, da te ne bo mogel zмести noben naslov spisa oz. eseja v šoli; ob rednem pisanju boš izboljševal tudi svoj slog in odpravljal jezikovne napake;
- se ob pripravi na obravnavo domačega branja nujno pripraviš na kritično vrednotenje junakov in dogodkov – bodi kritični mislec;
- pozorno bereš in poslušаш besedila v vsakdanjem življenju ter kritično presojaš izbiro socialne zvrsti jezika glede na položaj govornega oz. zapisanega besedila;
- se temeljito pripraviš na govorne nastope;
- vadiš primere ob obravnavi jezikovnih ravnin.

TUJI JEZIKI

Več jezikov znaš, bolje je, zato izkoristi bogato ponudbo tujih jezikov na šoli. Da bo učenje čim uspešnejše, si pomagaj z naslednjimi napotki:

- uporabljal slovarje, izdelaj svoj slovarček in redno preverjal, ali so besede pravilno zapisane. Veliko napak se namreč pojavlja že pri prepisovanju s table;
- učenje besedišča lahko popestriš tako, da besede iz slovarčka izpišeš na kartončke, na eno stran kartončka napišeš besedo, na drugo stran pa njen prevod ali razlago. Nekaj kartončkov imej vedno s sabo, tako lahko čas v čakalnici ali na avtobusu izkoristiš za ponovitev besedišča;
- nekdo je nekoč zapisal: »Diese Krankheit kann man nicht *begrüßen*.« Do napake je prišlo, ker za slovenski glagol *pozdraviti* slovar predlaga nemška glagola *begrüßen* in *heilen*. *Begrüßen* pomeni pozdraviti – z besedami, kretnjo, mimiko izraziti svojo naklonjenost, spoštovanje, zlasti ob srečanju s kom. Mi pa rabimo nemško besedo *heilen* – pozdraviti, povzročiti, da nekdo postane zdrav. Če rabe besed ne preverimo v enojezičnem slovarju, se takšna napaka zlahka pripeti. Pravilni stavek bi se torej glasil: »Diese Krankheit kann man nicht *heilen*.«;
- pred testom doma vadi pisno, da ne izgubljaš točk zaradi pisave;
- da boš izboljšal izgovarjavo, se poskušaj učiti na glas in beri na glas. Čim večkrat izrabi priložnost, da v tujem jeziku poskušaš izraziti svoje mnenje;

- nove besede in slovnična pravila poskušaj uporabiti v stavkih, lahko si izmisliš zgodbo, ki ti bo v pomoč, da si boš pravila in besede lažje zapomnil;
- učenje jezika je kot gradnja stolpa. Brez trdnih temeljev se stolp podre, zato redno ponavljaj staro snov;
- svoje znanje nadgrajuj tudi izven šole. Splet nudi ogromno izvirnih člankov v tujih jezikih, prek spleta lahko selektivno poslušаш radio, pesmi ali si ogledaš oddaje v tujem jeziku. Beri knjige v tujem jeziku;
- potovanja so odlična priložnost za izpopolnjevanje znanja tujega jezika ter za navezovanje stikov z naravnimi govorci.

MATEMATIKA

Matematiko se uči po korakih.

KORAK 1: snov, ki smo jo danes obravnavali, še enkrat dobro predelaj, označi in pobarvaj pomembne stvari. Dopolni, če ti kaj manjka, označi, česa ne razumeš in vprašaj naslednjo uro.

KORAK 2: ponovno predelaj naloge, ki smo jih naredili ta dan v šoli.

KORAK 3: reši domačo nalogo.

Ko rešuješ matematične probleme, si zapomni, da je treba vsako nalogo analizirati, pa naj bo geometrijska ali aritmetična.

- Natančno preberi navodila naloge. Razmisli:
 - o Kaj je neznanka?
 - o Kaj je podano?
 - o Kakšni so pogoji?
- Izpiši podatke.
- Če je naloga geometrijska, ne pozabi narisati dobre in pregledne skice. Zapomni si, da je dobra skica že polovica rešenega problema.
- Ali si že rešil kako podobno nalogo?
- Ali lahko dani problem preslikaš na katerega že znanega?
- Pomagaj si z definicijami in izreki, ki smo jih zapisali.
- Pri reševanju pazi na pravilnost in smiselnost vsakega koraka, ki te vodi do rešitve.
- Ali lahko preizkusiš dobljeni rezultat?
- Ali lahko dobiš pravilno rešitev tudi po drugi poti?
- Ali lahko dobljeni rezultat uporabiš pri reševanju katere druge naloge?

GEOGRAFIJA IN ZGODOVINA

Tudi pri učenju geografije in zgodovine upoštevaj splošna navodila. Poleg tega pa še:

- primerjaj in analiziraj zbrane statistične podatke, grafe, tematske karte, slikovni material, različne zgodovinske in druge vire ter jih umesti v smiselno celoto;
- pri učenju uporablaj zapiske, učbenik, delovni zvezek in atlas, saj si z njegovo uporabo pridobiš boljšo prostorsko predstavo;
- išči povezave med različnimi geografskimi in zgodovinskimi temami;
- logično povezuje zgodovinsko dogajanje in ga umesti v prostor in čas;
- delaj sproti in utrjuj svoje znanje;
- kritično spremljaj aktualno dogajanje doma in po svetu.

KEMIJA

Za uspešno učenje kemije je koristno upoštevati naslednje napotke:

- potrudi se, da bo zapis v zvezku čim nazornejši. Definicije si zapisuj dobesedno, pozoren bodi zlasti na nove strokovne izraze. Pri zapisovanju razlage bodi natančen, dosleden in nazoren. Za večjo natančnost zapis opremi še s kakšno skico;
- ko obravnavano snov poznaš in razumeš, se jo natančno nauči. Prepoznavanje in razumevanje še ni znanje (!);
- izraze, ki si se jih naučil, moraš znati tudi pravilno uporabiti;
- težje, ključne naloge reši večkrat (vsaj trikrat), saj moraš vzorec, torej vrstni red reševanja nalog določenega tipa, dobro poznati;
- če imaš čas, preberi še kakšno drugo knjigo, ki obravnava to tematiko. Več, ko veš o določeni snovi, zanimivejša je.

BIOLOGIJA

Kratki napotki:

- redno uporabljaj učbenik in delovni zvezek ter navodila za laboratorijsko delo;
- pri učenju vedno piši, skiciraj, delaj miselne vzorce;
- primerjaj vsebine (npr. škrob in glikogen ali procito in evcito);
- povezuje vsebine, poišči vzroke, zakonitosti, pravila, posledice;
- naučeno vsebino poskusi povezati z vsakdanjim življenjem oz. s primeri iz narave;
- za določeno vsebino zapiši ključne besede oz. kratke povzetke (npr. mitohondrij – elektrarna v celici);
- snov ponavlja s svojimi besedami;
- postavlja si lastna vprašanja za utrjevanje.

ŠPORTNA VZGOJA

Učitelji pri ocenjevanju upoštevamo **osebno zavzetost** za izboljšanje psihomotoričnih sposobnosti in zmogljivosti ter **osebni napredek**, zato:

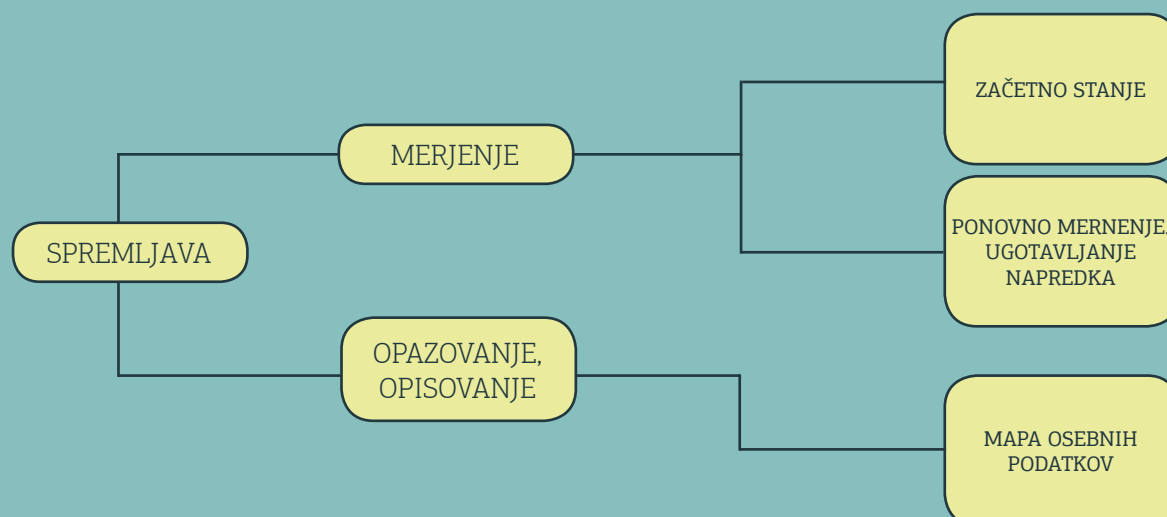
- redno obiskuj pouk športne vzgoje in pri pouku pokaži pozitiven odnos, pripadnost skupini in prizadevnost za boljši dosežek;
- se aktivno udeležuj vseh obveznih športnih dejavnosti na šoli;
- poskušaj izboljšati osebne rezultate in bodi redno športno aktiven;
- poskrbi za dobro telesno pripravljenost, da bo tvoje telo bolje delovalo tudi pod večjimi obremenitvami pri športu in med testi. Dobro počutje izboljša tudi tvojo samozavest, to pa omogoča boljše delovanje možganov.

KAJ OCENJUJEMO PRI ŠPORTNI VZGOJI?

- GIBALNO ZNANJE
- TEORETIČNO ZNANJE

Ocenjujemo osebni napredek v znanju ob upoštevanju telesnega in gibalnega razvoja. V napredku v športnih znanjih so namreč posredno vedno vključeni prizadevnost in trud, ki ga učenec vloži v delo, in napredek v sposobnostih, učenčevo sodelovanje zunaj šole itd.

SPREMLJAVA IN VREDNOTENJE STA PODLAGI ZA OCENJEVANJE ŠPORTNE VZGOJE

KRITERIJ OCENJEVANJA VZDRŽLJIVOSTNEGA TEKA

- Dijak/-inja je glede na svoje sposobnosti sposoben/-na neprekinjeno preteči daljšo razdaljo v zmernem ali hitrejšem aerobnem tempu.

OPISNIK – VZDRŽLJIVOSTNI TEK

- Pri testiranju na daljšo razdaljo za oceno nezadostno večinoma hodijo in malo tečejo;
- pri testiranju na daljšo razdaljo za oceno zadostno kontinuirano tečejo v počasnem tempu z vmesno hojo;
- pri testiranju na daljšo razdaljo za oceno dobro kontinuirano tečejo v počasnem tempu brez ustavljanja;
- pri testiranju daljšo razdaljo za oceno prav dobro kontinuirano tečejo v srednjem tempu brez ustavljanja;
- pri testiranju na daljšo razdaljo za oceno odlično kontinuirano tečejo v hitrejšem tempu brez ustavljanja.

Oglejmo si še dva primera, kako se spoprijeti z določeno snovjo.

FRANCOŠČINA

Učenje francoščine bo z uporabo **domišljije** dosti lažje.

Tla se po francosko imenujejo le plancher.

Ker med slovensko in francosko besedo najprej ne vidimo nobene povezave, moramo ustvariti **umetno povezavo – asociacijo**. Predstavlja si tla, narejena iz plank (lesenih desk), skupaj s prevodom. Ko boš naslednjič naletel na besedo plancher, boš takoj pomislili: *plancher – planke – tla* in obratno.

Izgovorjava in pisava

Pri učenju je zelo pomembno, da vsako besedo večkrat zapišeš in jo čim večkrat izgovoriš.

Pri pravilih za izgovarjavo si pomagaj s primeri, ki jih poznamo tudi v slovenščini:

gigolo [ʒigɔlɔ]

garage [ɡaraʒ]

- g pred i in e se izgovori kot ž,

- g pred a, o in u se izgovarja kot g.

Pomagaš si lahko tudi z asociacijami:

la femme [fam]

Predstavlja si žensko, o kateri se širi strašna **fama**.

Ali pa si predstavlja žensko, ki je zelo **familiarna**.

Kaj pa spol?

Francoščina ima dva spola, ženskega in moškega. Da si zapomniš spol, se moraš ob samostalniku vedno naučiti še člen: **la** banque, **le** téléphone.

Za urjenje spomina je pomemben element uporaba znanega prizorišča. Zamišljaj si različne podobe, ki jih postaviš v določeno mesto. **Izberi si znano mesto, kamor boš v mislih shranil vse ključne podobe**, ki jih boš ustvaril in bodo sestavljale tvoje osnovno besedišče. Pomisli, katerih besed se boš naučil: knjigarna, pek, sadje, lekarna, križišče, šola ... Za ločevanje spolov **loči mesto z reko**. Na levem bregu naj bodo samostalniki moškega spola, na desnem pa ženskega.

Lahko pa tudi **izbereš dva kraja**: Maribor in Ljubljano. V Mariboru so samostalniki moškega

spola, v Ljubljani pa ženskega. Banko postaviš v Ljubljano in zato veš, da je **la** banque.

Samostalnike si torej lažje zapomniš s pomočjo asociacij, za spol pa lahko uporabiš znano mesto ali kraj.

La route – cesta

1. Uporabi pravilno izgovorjavo, v tem primeru [rut], da najdeš povezavo med francosko besedo in njenim pomenom. Logična ključna podoba bi bila ruta.
2. Ker je la route ženskega spola, si zamisli Ljubljano. Predstavlja si glavno cesto skozi Ljubljano in veliko ruto, ki leži sredi nje.

Le garage – garaža

1. Ker sta si besedi zelo podobni, garažo le postavi v Maribor.
2. Ker je med slovensko in francosko besedo razlika v spolu, si pred garažo predstavlja še francosko zastavo.

Kje naj bodo vse dejavnosti?

Glagole premikanja in vse druge glagole lahko najdeš v športnih centrih. Tako kot prej poišči ustrezno ključno podobo in z njo poveži francosko besedo in njen prevod.

courir [kurir] – teči

Predstavlja si **kurirja**, ki je pretekel skozi vhodna vrata športnega centra, da bi predal nujno pošiljko.

In pridevniki?

Pridevnike postavi v mestni park. Tudi tu velja načelo povezovalne besede.

grd laid [le]

hiter, rapiden rapide [rapid]

rožnat, roza rose [roz]

Naš park je poln grdih **ležernih** hipijev. Na klopci sedi ženička, ki se jezi, ker cene **rapidno** naraščajo. Na gredicah cvetijo **roza** vrtnice.

Vir: O'Brien, D. Skrivnosti hitrega in uspešnega učenja. 1. natis. Ljubljana: Rokus, 2004. ISBN 961-209-400-4.

PSIHOLOGIJA

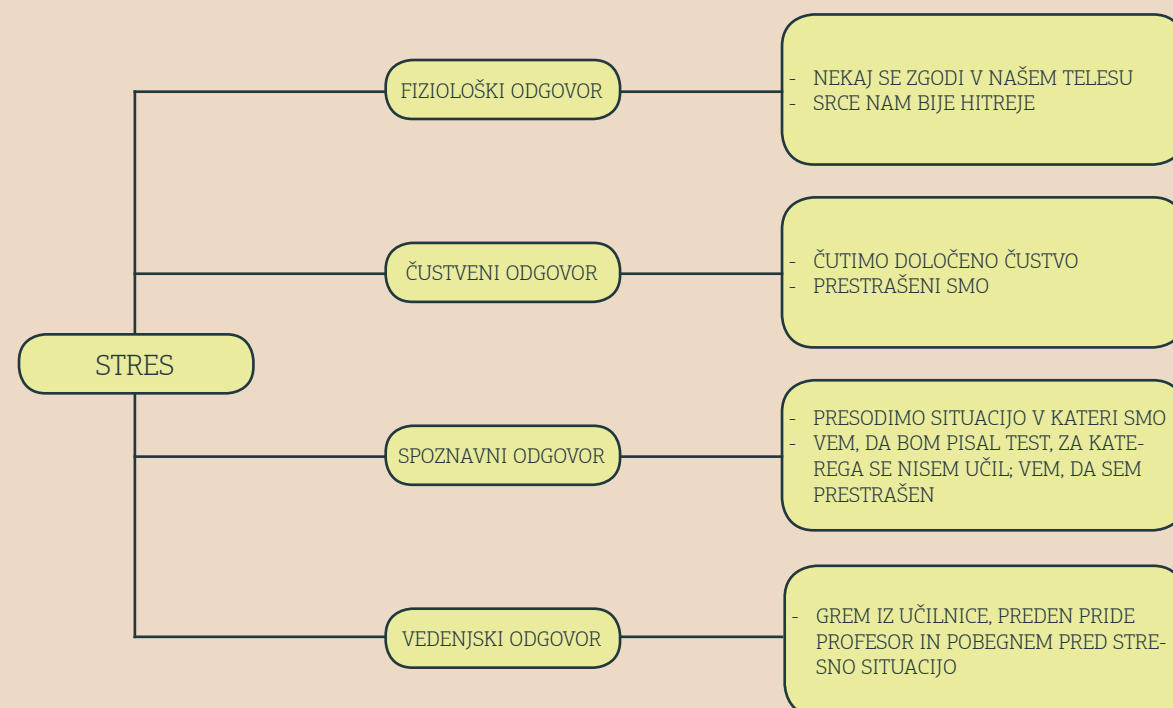
Pri učenju psihologije boš naletel na veliko opredelitev. Poglejmo si primer opredelitve stresa, ki zglada na prvi pogled precej zahtevna, a se jo da naučiti. Ključ za razumevanje je in vedno bo iskanje praktičnega primera, ki ustreza opredelitvi.

Stres je vzorec fizioloških, čustvenih, spoznavnih in vedenjskih odgovorov organizma na dražljaje, ki zmotijo človekovo notranje ravnotežje.

1. Poišči ključne besede:

- fiziološki odgovor
- čustveni odgovor
- spoznavni odgovor
- vedenjski odgovor
- organizem
- dražljaj
- notranje ravnotežje

2. Poskušaj razumeti ključne besede – poišči primere zanje:

organizem: naše telo;

dražljaj: nekaj, kar se zgodi v okolju ali telesu – npr. pisanje testa;

notranje ravnotežje: umirjenost, dobro počutje, zadovoljstvo.

Za brihtnejše glave 16

3. Ko razumeš pomen posameznih besed, razmisli o odnosih med njimi:

stres je odziv/odgovor/reakcija;

odgovor sestavljajo fiziološki, čustveni, spoznavni in vedenjski odzivi;

primeri za vsak odziv so ...;

stres zmoti našo umirjenost/dobro počutje/zadovoljstvo – notranje ravnotežje.

Zapomni si, da pravilne besede v nepravilni kombinaciji niso pravilni odgovor.

Ko opredelitev razumeš, si jo tudi lažje pravilno zapomniš. Ko si nekaj zapomniš in hkrati to razumeš, potem res znaš!

Za brihtnejše glave 17

Kakšno je tvoje znanje in kakšna bo ocena?

Kaj moraš znati za oceno 2 ali 3?

DEFINIRATI/OPREDELITI	– podaš natančen pomen nekega pojma, procesa, postopka, količine, simbola ali fizikalne količine;
NARISATI/SKICIRATI	– z risbo ali s skico predstaviš strukturo, obliko, zgradbo, shemo, diagram, graf;
OZNAČITI	– dodaš imena ali druge oznake k risbi, sliki, fotografiji, skici, shemi, h grafu ali k diagramu;
NAŠTETI	– napišeš imena, značilnosti, naloge, procese, postopke, lastnosti, dele in podobno brez razlage ali opisa;
IZMERITI	– določiš vrednost nekega objekta z mersko količino;
IMENOVATI	– podaš ime zahtevanega procesa, značilnosti, naloge, strukture, postopka, lastnosti, količine, enote, vrednosti;
NAVESTI	– podaš kratek odgovor brez dodatnih pojasnil.

Kaj moram znati za oceno 3 ali 4?

RAZVRSTITI	– razporediš besede ali trditve v pravilno zaporedje;
UTEMELJITI	– podaš razloge za izbiro neke trditve, dejstva, podatka, postopka, procesa;
UPORABITI	– v znanih ali novih okoliščinah uporabiš znanje, pravilo, postopek, način, obliko, metodo, enačbo, načelo, teorijo, koncept ali zakon;
IZRAČUNATI	– podaš rezultat z jasno razvidnim postopkom računanja;
OPISATI	– z besedami podrobno predstaviš skico, shemo, diagram, graf, proces, zgradbo, postopek, strukturo;
NAREDITI IZVLEČEK/POVZETI	– napišeš kratek izvleček ali povzetek;
IZBRATI/POISKATI	– odločiš se med možnostmi, postopki in pravili za tiste, ki so povezani z navedeno možnostjo;
POVEZATI	– povežeš dva ali več pojmov, pojavov, značilnosti, zakonitosti;
RAZLIKOVATI	– poiščeš razlike med dvema ali več pojmi, pojavi, značilnostmi, zakonitostmi;
PREPOZNATI	– na shemi, skici, sliki, grafu ali v besedilu prepoznaš značilnost, strukturo, pojav.

Kaj moram znati za oceno 5?

ANALIZIRATI/RAZČLENITI	– razčleniš, razlikuješ, tolmačiš, prepoznaš ustrezne/ključne podatke in narediš ustrezne zaključke, sklepe;
KOMENTIRATI/RAZPRAVLJATI	– presodiš utemeljitev, trditve, stališče, dejstvo, hipotezo, podatek, izračunan rezultat, shemo, graf, pri čemer vključiš, kjer je možno, argumente za ali proti;
PRIMERJATI	– navedeš razlike in/ali podobnosti med dvema ali več objekti, skicami, slikami, pojavi, pravili, hipotezami, zakonitostmi, stvarmi, procesi;
IZDELATI GRAF, SHEMO, DIAGRAM	– predstaviš ali preoblikuješ podatke v grafično predstavitev;
SKLEPATI	– posplošiš določene informacije in ugotoviš načela, zakonitosti ali izpelješ logične posledice iz posplošitev, zakonitosti ali načel;
NAČRTOVATI	– narediš načrt poskusa, postopka, simulacije ali modela;
POSTAVITI HIPOTEZO	– podaš domnevno rešitev nekega problema;
OVREDNOTITI	– na podlagi lastnega ali danega merila oceniš/presodiš posledice vplivov, izbire postopkov, omejitev;
RAZLOŽITI/POJASNITI	– vzroke, razloge, mehanizme, pravila, postopke, pojave, zakonitosti, pravila, posledice;
NAPOVEDATI	– rezultate na podlagi novih ali spremenjenih parametrov;
PRIKAZATI	– opišeš korake pri postopku, pravilu, računanju, izpeljavi zakonitosti.

Vir: Predmetni izpitni katalog za splošno maturo, Biologija. Ljubljana: RIC, 2010.

Literatura:

O'Brien, D. Skrivnosti hitrega in uspešnega učenja. 1. natis. Ljubljana: Rokus, 2004. ISBN 961-209-400-4.

Jerala – Zver, V. Vse je v glavi ali umetnost učenja. 1.natis. Maribor: Obzorja, 2009. ISBN 978-961-230-333-4.

Avtorice: mag. Mojca Alif, Dunja Čurkovič Peperko, Lea Gornjak, Tatjana Jagarinec, Andrejka Lorenčak, Nataša Marčič, Maja Medvešek, Katja Orož, Klara Pavšer Stropnik, Damjana Rebek.
Jezikovni pregled: Klara Pavšer Stropnik.

Ilustracije: Andrej Mratinković.

Oblikovanje: Marko Radosavljević.

